
ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НА СВІТОВИХ РИНКАХ

УДК 339.72

МЕЛЬНИК Тетяна,

д. е. н., професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин КНТЕУ

КАСЯНОК Кирило,

аспірант кафедри міжнародних економічних відносин КНТЕУ

ІДЕНТИФІКАТОРИ ФІНАНСОВИХ ДИСБАЛАНСІВ

Розглянуто ключові підходи до визначення сутності поняття «фінансові дисбаланси», охарактеризовано основні індикатори фінансових дисбалансів та розраховано їх значення для економік окремих країн. Проаналізовано вплив фінансових дисбалансів на економічне зростання країн світу.

Ключові слова: іноземні інвестиції, фінансовий дисбаланс, платіжний баланс, міжнародна інвестиційна позиція, економічне зростання.

Мельник Т., Касянок К. Идентификаторы финансовых дисбалансов. Рассмотрены ключевые подходы к определению сути понятия «финансовые дисбалансы», охарактеризованы основные индикаторы финансовых дисбалансов и рассчитаны их значения для экономик отдельных стран. Проанализировано влияние финансовых дисбалансов на экономический рост стран мира.

Ключевые слова: иностранные инвестиции, финансовый дисбаланс, платежный баланс, международная инвестиционная позиция, экономический рост.

Постановка проблеми. Наслідки світової фінансово-економічної кризи 2007–2008 рр. та проблеми відновлення позитивних темпів економічного зростання вказують на недооцінку сучасних процесів розбалансування секторів економіки, а саме значення фінансового сектора з позицій масштабності його впливу на інші сектори економіки та довгострокової здатності порушувати макроекономічну рівновагу. Мейнстримом сучасних досліджень фінансових процесів на світовому

рівні є прогнозування наслідків фінансових диспропорцій та забезпечення гармонізованого розвитку світової економічної системи.

Притаманні економічній глобалізації нерівномірність, асинхронність та диспропорційність розвитку підсилюються дедалі відчутнішими кризовими явищами і процесами, що стримують стійке економічне зростання країн світу, в тому числі: Європейського Союзу (ЄС), США, Китаю, Японії. Фінансові дисбаланси (ФД) виявляються у платіжних балансах, динаміці валютних курсів основних валют і вартості валютних резервів різних країн. Торговельні потоки та взаємні інвестиції істотно залежать від валютних, кредитних і фондових ризиків, які безпосередньо пов'язані з проблемою ФД. Залежно від впливу цієї проблеми на економічне зростання формуються очікування динаміки світової фінансової системи, в яку сьогодні повністю інтегрована й Україна.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж останніх років (особливо з початку світової фінансової кризи 2011–2012 рр.) у науковій літературі з міжнародних фінансів і макроекономіки значна увага приділяється проблемі ФД у дискусіях про причини глобальної фінансової кризи, сповільнення темпів загального економічного зростання і перспективи реформування світової фінансової архітектури. У теорії та світовій практиці господарювання проблемам дослідження різних аспектів патологічних та кризових процесів в економіці присвячено праці таких закордонних науковців, як: А. Апокін, К. Боріо, А. Григор'єв, Р. Гуркайнак, М. Ель-Еріан, У. Уайт, Г. Шиназі [1–6] та українських учених – В. Козюк, О. Сніжко, І. Шкодінна [7–9] та ін.

Відаючи належне напрацюванням зазначених науковців з цієї проблематики, слід зазначити, що в науковому обігу відсутнє обґрунтоване, повне визначення поняття «фінансові дисбаланси». Крім того, на даному етапі у науковій літературі малодослідженим залишається питання їх впливу на процеси економічного зростання національних економік.

Мета дослідження, що полягає в ідентифікації впливу ФД на темпи економічного зростання держави, передбачає виконання декількох завдань: систематизувати теоретико-методичні підходи до тлумачення дефініції «фінансовий дисбаланс», вивчити її економічну природу, охарактеризувати індикатори ФД та розрахувати їх значення для окремих країн світу, кластеризувати країни залежності від виявлених ФД та визначити їх вплив на показники економічного зростання країн, а також виявити особливості ФД в Україні.

Матеріали та методи. Використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання економічних процесів і явищ: діалектичний, аналіз та синтез, порівняння та узагальнення, а також кластерний. Інформаційна база дослідження представлена науковими працями вітчизняних і закордонних вчених, аналітичними звітами та статистичними даними міжнародних фінансових організацій.

Результати дослідження. На думку вчених, сучасна світова економіка характеризується значними дисбалансами у її фінансовому секторі [1; 3; 10]. Мохаммед А. Ель-Еріан [5, с. 27] вважає, що ФД визначаються як «стійкі великі профіцити і дефіцити платежів». Експерти МВФ під ФД розуміють «сукупність дефіцитів і профіцитів рахунку поточних операцій платіжного балансу країн світу» [10, с. 46]. Таке трактування значно звужує сферу проявів ФД, оскільки на практиці платіжні дисбаланси є радше наслідком більш глибоких порушень рівноваги в національних економіках країн.

Відповідно до наукового підходу Г. Шиназі перехід фінансового сектора зі стабільного стану (динамічної рівноваги) до нестабільного відбувається через ендогенне накопичення ФД і вплив екзогенних шоків. При цьому, як зазначає вчений, у процесі накопичення ФД збільшується експозиція фінансового сектора до матеріалізації системних ризиків [6]. Таке тлумачення вказує на кумулятивний ефект ФД, який на практиці яскраво виявляється у накопиченні зовнішніх зобов'язань країнами, що мають від'ємне сальдо поточного рахунку платіжного балансу.

К. Боріо і У. Уайт інтерпретують «фінансові дисбаланси» як «перенапруження» («*overextension*») балансів економічних агентів («надмірне» збільшення кредитного плеча / надмірні запозичення) під час бумів у результаті впливу зміни (зростання) цін на активи і зовнішнього фінансування, що може призвести до зниження стійкості економічного зростання і погіршити наступний спад в економіці [2, с. 1]. Водночас, учені звертають увагу на вживання більш вузького за змістовим навантаженням поняття «бульбашка» («*bubble*»), яке визначається істотним відхиленням ціни активів від їх фундаментальної величини. Такий підхід передбачає появу ФД у середині країни на мікрорівні, у той час як на практиці більшість з них «імпортується» ззовні [2].

Інтерпретація економічної категорії «фінансові дисбаланси» вітчизняними науковцями наближається до підходів у тлумаченні цього поняття закордонним науковим товариством. Зокрема, В. Козюк визначає «фінансові дисбаланси» як істотне відхилення динаміки фінансових агрегатів від їх історичної траєкторії [7, с. 38]. Тобто відхилення реальних фінансових показників від їх планових значень, що унеможливорює розгляд дисбалансів у географічній площині. Наприклад, на сьогодні розвинені країни залучають понад 55 % загальносвітового обсягу прямих іноземних інвестицій, а країни, що розвиваються – лише близько 40 % [10]. Незважаючи на те, що цей випадок вводить до визначення важливий фактор часу, він не передбачає порушення диспропорцій між різними фінансовими агрегатами в один момент часу.

О. Сніжко характеризує «фінансові дисбаланси» як процеси «перевиробництва або недовироблення фінансових інструментів і послуг на окремих ринкових сегментах, завищення оцінки балансів учасників

фінансової системи, у випадках зростання волатильності на окремих фінансових ринках (цінові «бульбашки») і т. д.» [8, с. 31]. На противагу цьому, Л. Григор'єв і А. Іващенко виділяють співвідношення заощаджень та інвестицій як фінансовий дисбаланс, що впливає на нестійкий розвиток світової економіки [3, с. 7].

Проблема ФД, як стверджує А. Апокін, стосується передусім найбільших світових економік: ЄС, Китаю, США та Японії [1, с. 12].

Як зазначають В. Іванюк і Д. Богданов, незбалансованість світової економіки за своїми основними параметрами являє серйозні ризики для довгострокового економічного зростання [11, с. 950]. На думку вчених, у випадку несприятливого розвитку подій ФД можуть стати основним каталізатором посилення економічної кризи. Автори доводять, що ідея ФД ґрунтується на показниках платіжних балансів країн світу (насамперед, сальдо рахунку поточних операцій платіжного балансу).

Таким чином, науковці розглядають в основному лише окремі аспекти поняття «фінансовий дисбаланс» як у часі, так і у просторі та з позиції негативного впливу на економічні процеси. Ґрунтуючись на розглянутих підходах до трактування терміна «фінансовий дисбаланс», логічно тлумачити його як стан економічної системи, що характеризується порушенням динамічної рівноваги показників її фінансового сектора у часі, просторі та функціях. Такий стан є зазвичай наслідком відхилення від норми кількісних та якісних характеристик фінансових потоків [3, с. 5]. Перелік індикаторів ФД та формули для розрахунку їх порогових значень наведено в *табл. 1*.

Аналізуючи визначення закордонних та вітчизняних науковців, доходимо висновку, що дисбаланси характеризуються значеннями параметрів економічної системи у певний період часу. Водночас, це явище є кумулятивним результатом порушень структури фінансових потоків протягом тривалого часу. У зв'язку з цим для експрес-оцінки ФД країн світу доцільно проаналізувати сальдо платіжного балансу (як результат поточної діяльності резидентів економічної системи на кінець року) та чисту міжнародну інвестиційну позицію (МІП), що відображає накопичені зовнішні вимоги (активи) й зобов'язання (пасиви) у певний момент часу.

При цьому існує зв'язок між балансом платежів і змінами в запасах зовнішніх активів і пасивів. Багато авторів пояснюють зміни в МІП країни, виходячи з її балансу щодо поточних операцій. Країни з профіцитом заощаджень створюють міжнародні активи (або погашають борги), з дефіцитом – витрачають резервні активи або формують зовнішній борг.

Так, прямий зв'язок між балансами поточних операцій і МІП країни виникає з рахунку фінансових операцій платіжного балансу й змін у резервах. Коли країна має профіцит балансу поточних операцій, то вона одержує іноземну валюту, яка або вкладається в офіційні резерви (частина міжнародних активів), або додається в чисті зовнішні

Таблиця 1

Порогові значення індикаторів фінансових дисбалансів

Індикатор	Формула для розрахунку	Порогове значення, %	
		для країн зони євро	для країн, що не входять до зони євро
Сальдо рахунку поточних операцій відносно ВВП (ковзне середнє за 3 роки), % до ВВП	$\frac{\left(\frac{CA}{GDP}\right)_t + \left(\frac{CA}{GDP}\right)_{t-1} + \left(\frac{CA}{GDP}\right)_{t-2}}{3} \cdot 100,$ де CA – сальдо рахунку поточних операцій, GDP – обсяг ВВП	від –4 до +6	від –4 до +6
Чиста міжнародна інвестиційна позиція, % до ВВП	$\frac{NIP_t}{GDP_t} \cdot 100,$ де NIP – чиста міжнародна інвестиційна позиція	–35	–35
Ринкова частка експорту країни, % зміни за 5 років	$\frac{\left(\frac{EXPc}{EXPworld}\right)_t - \left(\frac{EXPc}{EXPworld}\right)_{t-5}}{\left(\frac{EXPc}{EXPworld}\right)_{t-5}} \cdot 100,$ де $EXPc$ – обсяг експорту досліджуваної країни; $EXPworld$ – загальносвітовий обсяг експорту	–6	–6
Індекс номінальної вартості одиниці праці, % зміни за 3 роки	$\frac{(ULC)_t - (ULC)_{t-3}}{(ULC)_{t-3}} \cdot 100,$ де ULC – номінальні витрати на працю у вартості одиниці продукції	+9	+12
Реальний ефективний обмінний курс, % зміни за 3 роки	$\frac{(REEP_HICP_35)_t - (REEP_HICP_35)_{t-3}}{(REEP_HICP_35)_{t-3}} \cdot 100,$ де $REEP_HICP_35$ – реальний ефективний обмінний курс з дефлятором $HICP$ за базою 35 торговельних партнерів; $HICP$ – гармонізований індекс споживчих цін	від –5 до +5	від –11 до +11
Консолідований борг приватного сектора, % до ВВП	$\frac{PSD_t}{GDP_t} \cdot 100,$ де PSD – обсяг боргу приватного сектора	160	160
Кредит приватному сектору, % до ВВП	$\frac{PSCF_t}{GDP_t} \cdot 100,$ де $PSCF$ – обсяг наданих кредитів приватного сектора	15	15
Реальний індекс цін житлової нерухомості, % зміни за 1 рік	$\left(\frac{\frac{HPI_t - HPI_{t-1}}{DEFL_t - DEFL_{t-1}}}{\frac{HPI_{t-1}}{DEFL_{t-1}}} \right) \cdot 100,$ де HPI – індекс цін; $DEFL$ – дефлятор ВВП	6	6
Борг сектора загального державного управління, % до ВВП	$\frac{GGD_t}{GDP_t} \cdot 100,$ де GGD – обсяг заборгованості сектора загального державного управління	60	60
Рівень безробіття (ковзне середнє за 3 роки)	$\frac{(UR)_t + (UR)_{t-1} + (UR)_{t-2}}{3} \cdot 100,$ де UR – рівень безробіття	10	10
Сукупні зобов'язання фінансового сектора, % до ВВП	$\frac{GFD_t}{GDP_t} \cdot 100,$ де GFD – обсяг сукупних зобов'язань фінансового сектора	16,5	16,5

Джерело: складено автором за [12]

активи її банківської системи. Резиденти країни можуть придбати зовнішні активи (прямі або портфельні інвестиції), які записуються як валовий відплив капіталів на фінансовому рахунку. Водночас іноземні інвестори можуть купувати активи в країні (збільшуючи зобов'язання країни), які будуть записуватися як валовий приплив капіталів на фінансовий рахунок. Чисте придбання зовнішніх активів (вимірюване як чистий відплив на фінансовому рахунку) плюс зміни в чистих резервах є прямим зв'язком між балансом платежів і МПП. Оскільки загальний баланс платежів за визначенням дорівнює нулю, то можемо записати тотожність:

$$CA + FA + RES + EO = 0 \text{ або } CA = -FA - RES - EO, \quad (1)$$

де CA – баланс поточних операцій;

FA – баланс фінансових операцій;

RES – зміни в резервах;

EO – чисті помилки та пропуски.

Від'ємний знак при FA і RES відображає чисте збільшення зовнішніх активів. Отже, отримуємо такі рівняння:

$$NIIP_t = NIIP_{t-1} + CA_t \text{ або } NIIP_t - NIIP_{t-1} = CA_t, \quad (2)$$

де $NIIP_t$ – чиста інвестиційна позиція країни в році t ;

$NIIP_{t-1}$ – чиста інвестиційна позиція країни в році $t-1$;

CA_t – баланс поточних операцій платіжного балансу в році t .

За розрахунками науковців, для багатьох країн, що розвиваються, і нових ринків представлені рівняння [9, с. 60] підтверджуються на практиці. Для країн, які повністю інтегровані у світову економіку й мають добре розвинені фінансові системи (а таких більшість серед розвинених країн), баланс щодо поточних операцій не є важливим пояснювальним фактором зростання міжнародної інвестиційної позиції. Однак порушення рівноваги за цими параметрами є стримуючою детермінантою економічного зростання будь-якої країни.

З метою перевірки гіпотези про вплив нерівномірних фінансових потоків на економічне зростання країн світу проаналізовано статистичні дані Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) щодо сальдо поточного рахунку платіжного балансу та чистої міжнародної інвестиційної позиції (*рисунок*).

За зазначеними показниками країни можна поділити на кілька кластерів. В кластері 1 зосереджено держави, в економіці яких щороку протягом останніх 10 років спостерігається додатне сальдо платіжного балансу, яке підсилюється позитивним значенням чистої інвестиційної позиції. Такі країни мають ресурс для фінансування економічного зростання як на короткострокову перспективу (за рахунок активного сальдо платіжного балансу), так і в довгостроковому періоді – завдяки перевищенню вартості іноземних активів над вартістю зобов'язань, і таким чином за даними Світового банку є одними з найбільш

розвинених країн світу (як за сумарним ВВП та і за показником ВВП на душу населення). Проте динаміка ВВП свідчить про помірне зростання економік цих країн. Швидке зростання властиве лише економіці Китаю (табл. 2). Для цих країн дисбаланси є в основному стримуючим фактором економічного зростання. Можна припустити, що причина полягає в тому, що країни Північної Європи та Японія, в своїх регіонах є донорами капіталу і, відповідно, більшою мірою забезпечують фінансовими ресурсами зростання країн-сусідів.

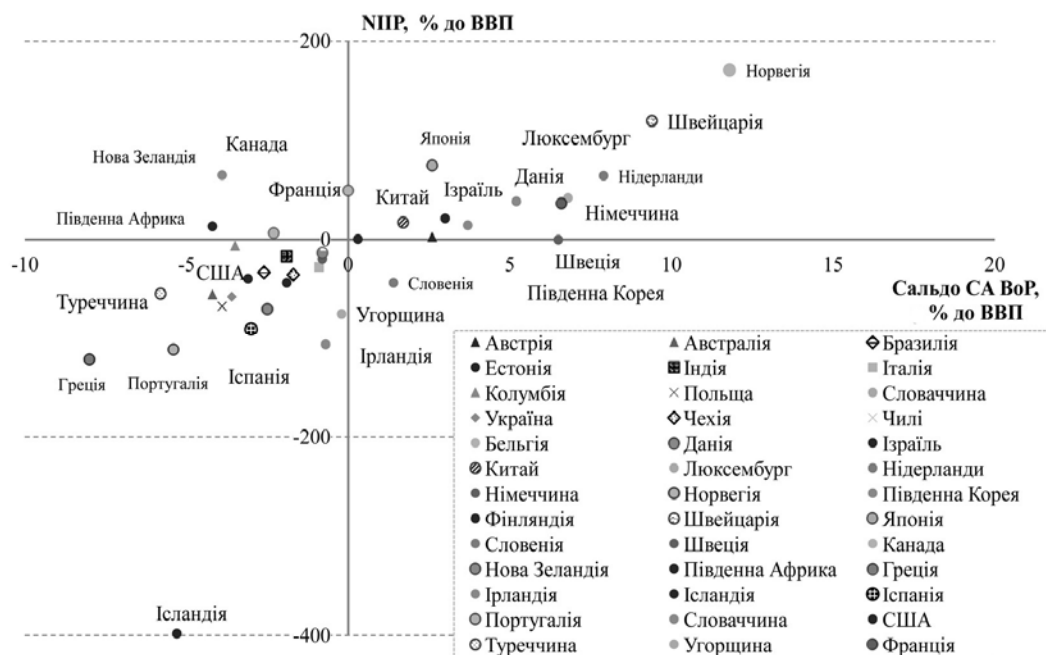

Рис. Розподіл країн світу за кластерами

Джерело: складено автором за [13–14]

До кластеру 2 увійшли країни, що мають у середньому активне сальдо платіжного балансу та водночас від'ємну чисту інвестиційну позицію. Серед досліджуваних країн до таких віднесено Словенію і Швецію. У них наявні фінансові дисбаланси за одним з індикаторів, проте вони не є значними. Якщо ситуація не зміниться, з часом у цих країн завдяки надходженням від поточної діяльності (сальдо платіжного балансу) є всі шанси скоригувати баланс активи-зобов'язання, а відтак, вирівняти дисбаланси, що виникли, і демонструвати стабільне зростання ВВП на душу населення понад 1 % щороку.

Кластер 3 передбачає пасивне сальдо рахунку поточних операцій платіжного балансу у поєднанні з додатною чистою інвестиційною позицією. Канада, Нова Зеландія та ПАР, які є країнами – донорами капіталу, можуть компенсувати порушення рівноваги у платіжному балансі за рахунок ефективного управління своїми закордонними активами та зобов'язаннями, а, отже, мають фінансові ресурси для власного

Середнє значення макроекономічних показників розвитку окремих країн світу, 2005–2015рр.

Країна	Сальдо поточного рахунку платіжного балансу		Чиста міжнародна інвестиційна позиція		Темп зростання реального ВВП на душу населення, %
	значення, % до ВВП	наявність дисбалансу (<-4 %, або >6 %)	значення, % до ВВП	наявність дисбалансу (>35 %)	
Кластер 1					
Австрія	2,6	ні	2,6	ні	0,8
Бельгія	0,0	ні	49,7	так	0,6
Данія	5,2	ні	38,5	так	0,1
Ізраїль	3,0	ні	21,3	ні	2,0
Китай	1,7	ні	17,1	ні	10,6
Люксембург	6,8	так	42,0	так	0,8
Нідерланди	7,9	так	64,3	так	0,7
Німеччина	6,6	так	36,4	так	1,3
Норвегія	11,8	так	170,9	так	0,3
Південна Корея	3,7	ні	14,4	ні	3,1
Фінляндія	0,3	ні	0,4	ні	0,3
Швейцарія	9,4	так	119,6	так	1,0
Японія	2,6	ні	74,8	так	0,7
Кластер 2					
Словенія	1,4	ні	-43,7	так	1,2
Швеція	6,5	так	-0,3	ні	1,1
Кластер 3					
Канада	-2,3	ні	6,9	ні	0,7
Нова Зеландія	-3,9	ні	65,0	так	1,1
Південна Африка	-4,2	так	13,3	ні	1,5
Кластер 4					
Австралія	-4,2	так	-55,6	так	1,1
Бразилія	-2,6	ні	-33,1	так	3,4
Греція	-8,0	так	-121,9	так	-1,7
Естонія	-1,9	так	-43,6	так	2,9
Індія	-1,9	ні	-17,1	ні	7,1
Ірландія	-0,7	ні	-106,7	так	1,3
Ісландія	-5,3	так	-398,2	так	-1,1
Іспанія	-3,0	ні	-90,5	так	-0,3
Італія	-0,9	ні	-27,7	ні	-0,8
Колумбія	-3,5	ні	-6,4	ні	3,1
Польща	-3,9	ні	-67,4	так	3,8
Португалія	-5,4	так	-111,6	так	0,1
Словаччина	-2,5	ні	-70,0	так	3,8
США	-3,1	ні	-39,7	так	0,7
Туреччина	-5,8	ні	-54,7	так	1,93
Угорщина	-0,2	ні	-75,0	так	1,4
Україна	-3,6	ні	-57,6	так	1,88
Франція	-0,8	ні	-19,5	ні	0,4
Чехія	-1,7	ні	-35,6	так	2,0
Чилі	-0,8	ні	-13,8	ні	2,9

Джерело: розраховано автором за [12–14]

економічного зростання, що сприятливо впливає на його темпи. У цьому кластері країни мають довгострокові фінансові ресурси для економічного зростання, представлені чистою інвестиційною позицією, на відміну від країн, що увійшли до кластеру 2, які мають лише поточні фінансові ресурси у формі сальдо поточного рахунку платіжного балансу.

Кластер 4 відображає ситуацію у багатьох країнах сучасного глобалізованого світу – до нього увійшли більшість країн ЄС, країни Південної Америки, США та Індія. На підставі наданих розрахункових даних визначено, що поєднання пасивного сальдо платіжного балансу та від’ємна чиста інвестиційна позиція вказують на недостатність у них власних ресурсів для зростання і процвітання. Окремо необхідно виділити Грецію, Ірландію та Ісландію, які дотепер оговтуються від затяжної фінансової кризи, і внаслідок активних зовнішніх запозичень, необхідних для фінансування економічного зростання, мають незабезпечених зобов’язань більше ніж країна здатна заробити за рік, що робить їх потенційними банкрутами. До четвертого кластеру увійшли США (–3,1 %; –39,7 %), проте їх модель економічної та фінансової системи пояснює зазначені дисбаланси. По-перше, для США значні обсяги імпорту є характерним явищем, чому сприяє висока купівельна спроможність американців. По-друге, США акумулювали значну частину світових зобов’язань у своїй фінансовій системі завдяки низькоризиковим цінним паперам державного казначейства, що залишається резервними активами багатьох країн світу, передусім Китаю.

До четвертого кластеру належить й Україна. При від’ємному сальдо платіжного балансу у розмірі 3,6 % від ВВП, наші зобов’язання перевищують активи на еквівалент 57,6 % ВВП. Отже, Україна на сьогодні обрала для себе «наздоганяючий» тип економічного зростання, який об’єктивно є перепорою на шляху формування та розвитку сучасної системи конкурентних переваг – ключових точок конкурентоспроможності національної економіки. За таких умов країна залишається вразливою для впливу негативних чинників глобалізації (збільшення залежності від транснаціонального капіталу, поглиблення нерівності як на внутрішньому, так і на міждержавному рівнях, посилення нестабільності фінансових ринків, швидке поширення та мультиплікація шкоди від світових криз тощо), водночас виявляючись нездатною скористатися перевагами глобалізації. На соціально-економічний розвиток негативно впливає однобока орієнтація вітчизняної економіки на споживання, яка суперечить потребам інноваційного розвитку національного виробництва [15, с. 32].

Висновки. Економічна категорія «фінансовий дисбаланс» є досить новою і поки не існує її єдиного визначення як явища, а тому наукова дискусія щодо її тлумачення перебуває в активній фазі. На практиці ФД по-різному впливають на темпи економічного зростання країн світу: для розвинених – в основному стримуюче, а для тих, що розвиваються, є стимулюючим фактором економічного зростання. Водночас країнам,

яким властиві від'ємні ФД (в т. ч. Україні), необхідно заохотити експорт одночасно з політикою імпортозаміщення та обмежити залучення кредитних ресурсів в економіку з метою вирівнювання виявлених дисбалансів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Апокин А. Ю. Финансовая составляющая «проблемы глобальных дисбалансов» в мировой экономике. Проблемы прогнозирования. 2008. № 6. С. 3–18.
2. Borio C., White W. Whither monetary and financial stability? The implications of evolving policy regimes. BIS Working Papers. 2004. URL : <http://www.bis.org>.
3. Григорьев Л., Иващенко А. Мировые дисбалансы сбережений и инвестиций. Вопросы экономики. 2011. № 6. С. 4–19.
4. Refet S. Gurkaynak Econometric Tests of Asset Price Bubbles: TakingStock/2005-04. URL : <http://www.federalreserve.gov/pubs/feds/2005/200504/200504pap.pdf>.
5. Эль-Эриан М. А. Стабильное неравновесие. Финансы и развитие. 2012. № 6. С. 27–29.
6. Шинази Г. Сохранение финансовой стабильности. МВФ : Управление внешних связей, 2005. 27 с.
7. Козюк В. Монетарні аспекти розвитку поглядів на проблему забезпечення глобальної фінансової стабільності. Вісн. нац. банку України. 2007. № 4. С. 34–39.
8. Сніжко О. Ієрархія фінансової нестабільності. Формування ринкових відносин в Україні. 2008. № 2. С. 29–33.
9. Шкодін І. В. Основні диспропорції розвитку світового господарства на сучасному етапі. Фінанси України. 2010. № 7. С. 58–64.
10. Перспективы развития мировой экономики: кризис и подъем. МВФ : Вашингтон. 2009. № 4. 479 с.
11. Иванюк В. А., Богданов Д. Д. Общемировые тенденции финансовых рынков и их подверженность кризисным явлениям. Фундаментальные исследования. 2013. № 6. Ч. 4. С. 949–952.
12. MIP Scoreboard. URL : http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/macroeconomic_imbalance_procedure/mip_scoreboard/index_en.html.
13. Офіційний сайт ОЕСР. URL : <http://www.oecd.org>.
14. Офіційний сайт Світового банку. URL : <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine/overview>.
15. Тенденції формування зовнішніх платіжних дисбалансів: глобальні чинники та ризики для України. К. : НІСД, 2013. 62 с.

Стаття надійшла до редакції 25.05.2016.

Melnyk T., Kasianok K. Financial imbalances identifiers.

Background. The prediction of the consequences of financial imbalances and provision of a harmonized development of the world economic system is the mainstream of modern researches of financial processes at the global level. Irregularity, asynchronous and disparity of development, that is inherent for economic globalization, are amplified by more conspicuous crisis phenomena and processes that restrain now stable economic growth of the world. Depending on the impact of this problem on economic growth, expectations of the global financial system dynamics is formed, in which Ukraine is fully integrated now.

The analysis of recent researches and publications. In recent years, in scientific and analytical literature on international finances and macroeconomics considerable attention is paid to financial imbalance problem. They took central place in discussions about the causes of the global financial crisis, the slowdown of overall economic growth

and the prospects for the global financial architecture reform. At this stage in the scientific literature the question of their impact on the processes of economic growth of national economies remains unexplored.

The **aim** of the research is to identify the impact of financial imbalances on economic growth rate of the state.

Materials and methods. General scientific and special methods of cognition of economic processes and phenomena are used: dialectical analysis and synthesis, comparison and generalization, and cluster method is used. InfoBase of the research is presented by scientific works of domestic and foreign scientists, analytical reports and statistics of international financial organizations.

Results. In the article the authors examined the main approaches to definitions of the essence of the concept of «financial imbalances», described the main indicators of financial imbalances and calculated their values for the economies of individual countries. The influence of the financial imbalances on economic growth around the world is analyzed.

Conclusion. The current article describes the main approaches to definitions of «financial imbalances», characterizes the main indicators of financial imbalances and calculated their values for some economies. There were analyzed the impact of financial imbalances on the economic growth of countries in the world.

Keywords: foreign investments, financial imbalance, balance of payments, international investment position, economic growth.

REFERENCES

1. Apokin A. Ju. Finansovaja sostavljajushhaja «problemy global'nih disbalansov» v mirovoj jekonomike. Problemy prognozirovanija. 2008. № 6. S. 3–18.
2. Borio C., White W. Whither monetary and financial stability? The implications of evolving police regimes. BIS Working Papers. 2004. URL : <http://www.bis.org>.
3. Grigor'ev L., Ivashhenko A. Mirovye disbalansy sberezenij i investicij. Voprosy jekonomiki. 2011. № 6. S. 4–19.
4. Refet S. Gurkaynak Econometric Tests of Asset Price Bubbles: TakingStock/2005-04. URL : <http://www.federalreserve.gov/pubs/feds/2005/200504/200504pap.pdf>.
5. Jel'-Jerian M. A. Stabil'noe neravnovesie. Finansy i razvitie. 2012. № 6. S. 27–29.
6. Shinazi G. Sohranenie finansovoj stabil'nosti. MVF : Upravlenie vneshnih svjazej, 2005. 27 s.
7. Kozjuk V. Monetarni aspekty rozvytku pogljadiv na problemu zabezpechennja global'noi' finansovoi' stabil'nosti. Visn. nac. banku Ukrai'ny. 2007. № 4. S. 34–39.
8. Snizhko O. Ijerarhija finansovoi' nestabil'nosti. Formuvannja rynkovykh vidnosyn v Ukrai'ni. 2008. № 2. S. 29–33.
9. Shkodina I. V. Osnovni dysproporcii' rozvytku svitovogo gospodarstva na suchasnomu etapi. Finansy Ukrai'ny. 2010. № 7. S. 58–64.
10. Perspektivy razvitija mirovoj jekonomiki: krizis i pod#em. MVF : Vashington. 2009. № 4. 479 s.
11. Ivanjuk V. A., Bogdanov D. D. Obshhemirovye tendencii finansovykh rynkov i ih podverzhennost' krizisnym javlenijam. Fundamental'nye issledovanija. 2013. № 6. Ch. 4. S. 949–952.
12. MIP Scoreboard. URL : http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/macro_economic_imbalance_procedure/mip_scoreboard/index_en.html.
13. Oficijnyj sajt OESR. URL : <http://www.oecd.org>.
14. Oficijnyj sajt Svitovogo banku. URL : <http://www.worldbank.org/uk/sountry/ukraine/overview>.
15. Tendencii' formuvannja zovnishnih platizhnyh dysbalansiv: global'ni chynnyky ta ryzyky dlja Ukrai'ny. K. : NISD, 2013. 62 s.